

Szerkesztőségi Iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

Hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 243. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	24 kor
Félévre	—	—	12
Negyedévre	—	—	6
Egy hóra	—	—	2
— Egyes szám ára 8 fill.			

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, október 25.

A drágaság.

— október 25.

(J. P.) Nemcsak hogy nem szűnik, de egyre fokozódik a panasz, a megélhetési viszonyok súlyosbodásáról, a legszükségesebb háztartási és fogyasztási cikkek folytonos és állandó drágulásáról. A sajtóban is állandó panasz tárgyát képezi ez a körülmény s valljuk be, nem ok nélkül, mert az a jelenség, hogy a legszükségesebb fogyasztási és háztartási cikkek ára fokozatos emelkedést mutat, tulajdonképpen existenciáját kezdi ki egyes társadalmi osztályoknak, kik kiadásuk növekedésével arányban bevételeik növekedésére nem számíthatnak.

Egyes városok már komolyan foglalkoznak az általános drágaság enyhítésének kérdésével, azonban még mindig csak a tanulmányozásnál tartanak, ami különben nem is történhetik másként, mikor a baj gyógyításához az előidéző okot kell kiküszöbölni, mely előidéző ok pedig az egyoldalú szemléletű általános gyűlölettel szembeállított kifürkészhetetlen.

A közéleti viszonyok terén az utolsó években bekövetkezett drágaság már a múlt években igen élénken foglalkoztatta az összes társadalmi osztályokat. Sőt az élelmiszerek drágasága miatti panaszok, valamint a közéleti viszonyok javítását és rendezését sürgető kívánságok magát a kormányt is akcióra készítették ebben az ügyben. A pénzügyminiszter kezdeményezésére tanulmány tárgyává tették a kérdés s a drágaságot előidéző okok összegyűjtése széles alapokon indult meg. Sőt mikor egybegyűjtve volt az erre vonatkozó értékes anyag, szaktanácskozmány is volt abból a célból, hogy megállapíthatók legyenek azok a módok és eszközök,

melyek a közéleti viszonyok javítására alkalmasnak látszanak.

Ugy a pénzügyminiszteriumban annak idején megtartott ankéton, mint a sajtóban is megkísérelték egyes körök a kérdést oly irányban tárgyalni, mintha az általános drágulásnak elsősorban a termelő közönség s általában a mezőgazdaság volna az okozója, amivel szemben a mezőgazdasági érdekek képviselői indokolták meg véleményüket s körvonalozták álláspontjukat, melyhez a mezőgazdaság s általában a termelők érdekképviselői szervei is mindenben csatlakoztak. Ez az álláspont pedig határozott tiltakozás minden oly kezdeményezés ellen, mely a vámvédelmet gyengíteni, idegen nyerstermékek behozatalát elősegíteni, valamint a Balkán államok felől előállat és állati termékek behozatalát engedélyezni célozta volna. Ugyancsak érintetlenül kívánta hagyni az örlési forgalmi tilalmat s nyersterméneink kivételét nem csökkenteni, sőt fokozni tartotta szükségesnek.

A mezőgazdasági körök az általános drágulás enyhítése orvosszereinek a mezőgazdasági termények és élelmickek termelésének fokozását és szervezését, valamint a fogyasztás és élelmiszerek kereskedelem szervezését mondták. E téren különös fontosságu a közvetítő kereskedelem kinövésének, a piaci uzsorának megszüntetése, illetve lehető kiküszöbölése, a termelőknek a fogyasztóval való közvetlen érintkezésbe hozatala révén, mely téren a fogyasztó és értékesítő szövetkezetek létesítésének előmozdítása lehet legfontosabb teendője a városok intéző köreinek is akkor, amidőn az általános drágaság megszüntetése, vagy legalább is csökkentése érdekében közreműködni óhajtanak. Mert eleve is hibás, sőt következ-

ményeiben a legnagyobb mértékben káros lehetne minden más oly intézkedés, mely a termelő megrendszabályozását kísérelné meg akkor, amidőn nyilvánvaló, hogy az általános drágaság a gazdát is sújtja, lévén ő egyúttal a legnagyobb fogyasztó is. Az élelmiszert közvetítő ellen kell tehát a legerélyesebben eljárni, mert a közvetítő, a drágaság idején csak úgy mint azelőtt, vagy talán még előnyösebb alakban is, megtalálja a maga számadását s azért a közvetítő uzsora manipulációját nem szabad megtűrni.

HIREK.

Tájékoztató.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 31. Ipar- és kereskedelmi bank r.-t. alakuló gyűlése
November 8. A közg. biz. tlése.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának október havi előadásai a következő napokon lesznek:

Október 26: 8—9-ig gazd. vegyt., 9—10-ig műv. tört.
Október 28: 8—9-ig egészségt., 9—10-ig fizika.

Diszitik a temetőt.

Az örök elmulás birodalma mindig szomorú. Midőn átlépi az ember a temető kaput, a bánatnak érzése fogja el a szívet, mert ott minden korhadó emlék összeköti az élők gondolatát a holtak csendes pihenésével.

Lám, tavasszal kinyit a tenger színes virága, kuszó folyondárok ölelik át a sirokat, szép, zöldelő fák hajolnak rá a hideg kriptákra s a természet mindent elkövet, hogy színes, virágos takarójával elföldje a temetők szomorúságát is. De ez nem lehet, hiszen csakányutéseknak nyitnak utat a virágos fűvön egy-egy új lakónak, mindig vannak siratók, kik gyászukkal és fájdalommal

A férjére gondolt.

Igy éltek hónapokon és hónapokon át, mind-egyik rejtegette a másik elől egyre növekvő félelmét. Hermet nem akarta megkérdezni a házi orvosukat. „Mindent elmondana a nőnek, gondolta magában; vagy vizsgálatoknak, megfigyeléseknek vetné alá a gyermekeit, ami elárulná a nőnek aggodalmát.”

De elment egy speciálistát megkérdezni. — Látom kellene az ön fiát, mondta emez. Az lehetetlen volt. — Ugy hát, mondta a specialista, várjunk kell. Talán csak később fejlődik ki a hallási szerve. Reméljen.

De amint mult az idő, Hermet mindinkább érezte, hogy nincs többé mit remélnia. Siker-néma! Siker-néma gyermeknek adott életet! Elképzelte, hogy minő borzasztó életet él majd halálos csöndben az emberektől elkülönítve; és a hangok, a zene, a szavak fájdalom lesznek rá nézve. Nem fogja ezt ismerni, gondolta magában; nem fogja soha hallani, amit én hallok, nem fog engemet hallani soha, Pedig mennyi mindent szeretnék neki mondani!

Majd elgondolta, hogy a neje még nem tudja szerencsétlenségüket és vidáman csak közönyös dolgokról beszélt vele. Hermetné utánozta őt; még inkább titkolta a fájdalmát. Megkérdezte a házi orvosukat; elment ő is egy speciálistához.

Nem, nem volt többé remény, megmondták neki, nem lehetett semmit tenni. A gyermeke örökös némaságra van kárhoztatva. Oh, ha beszélhetne, ha enyhíthetné fájdalmát! De miért fosztaná meg a férjét pár hónapi nyugalmától, boldogságától, mely marad számára? Hermet csak pár percet látta a gyermeket naponkint, nem sejteti a dolgot, az egész beszédéből eléggé kitűnik, hogy nem gyanít semmit. Néha, amint Marcelre nézett, ezt mondta:

— Milyen szemek, milyen bámulatos szemek! Hasonlók voltak valóban bizonyos rendkívüli virágokhoz, melyek a mélységben nyílnak és senki sem mer hozzájuk közeledni. Mert hát egyeb-

A „TORONTÁL” tárcája.

A titok.

Hermetné benyitott a férje dolgozó szobájába.

— Armand, mondta, kész a baba fürdővize. Jössz? még van idő, mielőtt hivatalba mennél.

Csak egy cselédjök volt s hogy a baba fürdője a férj távozása előtt készen legyen, Hermetnének korábban fel kellett kelni, kevesebb időt fordítani a toalettetére, fiatalos szépsége azonban diadalmaskodott mindemez elhanyagoltság fölött.

Hermet a csendes boldogság kinyomatával az arcán kelt fel. Haja kissé deresedni kezdett már a halántékain, a negyven év már elszállt fölötté. Bizonyos emberek ebben a korban erősebben érzik az apaság büszkeségét, mint a szerelem szenvedélyét. A természet akarja ezt így: büszkének, hogy megörökítik magukat, a jövőbe nyújtják az életet, mely nálok már nem sokára hanyatlani kezd. Hermet azonban szerelmes is volt s a mint a szűk folyosón követte a neje könnyű sugár alakját, szívet hevesen dobogni érezte. A cseléd már az ölében tartotta a meztelen kicsikét. Hét hónapos volt mindössze. A cseléd a kis fürdő kádába ültette a langyos vízbe, melynek az érintésétől sirni kezdett, de legott felderült az arca, a mint a nedves sivaoszt végig huzták a kis kövér hátán, kejesen nevetett.

E pillanatban csöngöttek.

— A mézáros bizonyosan, mondta a cseléd.

Hermetné egy pillanatig habozott. Ő szokta átvenni az élelmiszereket és személyesen utána nézni mindennek, mint gondos gazdasszonyhoz illik. Hermet mosolygott.

— Hagyj egyedül a babával, mondta. Ügyelek én rá.

Aztán maga törölgette le a kis sima testet. Csókolgatta szeliden a hátacskaát, a homlokát. A kicsike erre értelmesen elragadtatva emelte fel a fejét.

Az apa most letette őt a szőnyegre hasra fektetve és ez az élő kis teremtes, ki nem birt még járni, megpróbált a lábaira, kezeire állani. Hermet csettentett az ujjával mögötte, de a gyermek nem fordult hátra.

— Marcel, kis Marcelem! mondta Hermet majdnem önkénytelenül.

A gyermekek az első hónapoktól kezdve felelni szoktak a nevek hallatára. A kicsike mind amellet csak tovább játszott a szőnyegen anélkül, hogy hallaná. Hermet tapsolni kezdett elég hangosan anélkül, hogy fel bírná kelteni a gyermek figyelmét.

— Ez különös, dörmögte Hermet. Nagyon különös!

Mind a mellett, mert neje bejött a szobába, nem szólott semmit.

Van talán valami ragadás a leghallgatagabb nyugtalanságban is. A mint a férje kiment a szobából, Hermetné a kicsikét öltöztetve csöndesen cuppantgatott az ajkával, mit az egész kis csecsemők is csóknak ismernek fel s önként nyújtják oda az arcukat. Ez azonban éppen nem mozdult. Erre az anya megzavarodott, majdnem fájdalmas hangon hívta a kicsikét, mint a férje tette.

— Marcel, kis Marcelem!

A gyermek folyvást csak mosolygott a különböző tárgyakra anélkül, hogy ügyelne a hívásra. Hermetné szenvedélyesen a karjaiba kapta s magával vitte, mintha valami veszélytől akarná megmenteni.

— Istenem! istenem! Kicsikém, kedves kicsikém!

Csöndesen sirdogált. Majd hirtelen így szólt magában:

— Az nem bizonyos. És a mig nem bizonyos, neki nem szabad megtudnia!

elárulják, hogy azok mégis az élők bánatának egyesítő helyei.

Szomoru bizony az a birodalom mindenkor, úgy tavaszon, mint őszen.

Most különösen az.

A természet maga is termeti a disztét s a mindenség törvénye szerint nemcsak a réten, mezőn, kertekben hullatja el virágait, hanem a temetőben is. Lombos orgonafák, áthajló bokrok nem takarják el már a kereszteteket.

S mintha a természet azt akarná, hogy az esztendőket két napján dolgozzanak az élők a holtakért: halottak napján a fák telehintik sárgult leveleikkel a sírokat, hogy hozzátartozóik szépen megtisztítsák és újra gondozzák.

Oktober végét éljük s november elején itt van újra halottak napja. Meglátszik ez már a temetőn, hol a sírok ismerősei megjelennek, hogy az ő napjukra megszépítsék a hantokat. A kereskedések ablakai tele vannak már koszorúkkal. Öreg- ifjak járják a hosszú utat, virágokat, koszorúkat visznek magukkal a sírokra. Jön halottak napja, az élők emlékeznek...

— **Személyi hírek.** Botka Béla főispán tegnap este ölezi birtokáról visszaérkezett Nagybecskerekre.

Jankó Ágoston alispán hivatalos ügyekben néhány napra elutazott Nagybecskerekre.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmívelési miniszter Torontálvármegye zombolyai járására Petrás György zombolyai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Szakfelügyelői látogatás az iparinasiskolában.** Stegmüller Károly, a vallás- és közoktatási miniszterium által kiküldött szakfelügyelő a tegnapi nap folyamán látogatta a helybeli iparostanonciskola valamennyi rajosztályát. A szakfelügyelő hosszabb ideig időzött az egyes osztályokban, megtekintette a tanulók rajzait, figyelemmel kísérte a tanítás menetét és végül miután néhány szakszerű irányművet közölt a rajztanítókkal, megelégedését fejezte ki a tapasztaltak felett.

— **Nász a temesi főispán családjában.** Szalay Géza dr. nagybirtokos, Temesvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, holnap folyó hó 26-án esküszik örök hűséget Hertelendy Ferenc temesvármegyei főispán, főrendiházi tag leányának, Nandine kisasszonynak. Az esküvő a zalamegyei Lesenczetomajon, a főispán kastélyában, a legszűkebb családi körben megy végbe.

— **Házasság.** Julián József hazánkfia, a kölni J. Pohlig gépgyár r. t. műszaki hivatalnok a f. hó 23-án lépett házasságra Beodrán a r. kath. templomban Weisz Irma urhölgygyel, Weisz Károly beodrai tekintélyes iparos művelt leányával. Az esküvőn nagy és előkelő közönség vett részt.

érzékei már fejlődtek, hogy helyettesítsék azt, mely örökre fog neki hiányozni.

Kegyetlenné vált az életök. A fenséges odaadásban, melyet kifejtettek, hogy megőrizzék a titkot egymás előtt, nem találták fel többé a szerelmet, szomoru, leverték voltak.

Ez időtájtban fejezték be a lakásuk közelében a földalatti vasutat, a villamos kocsi megkezdte lenni a közlekedést. Ekkor a közeli lakásokban a tárgyak elkezdtek sajátságosan táncolni, a butorok reszkettek. Néha anélkül, hogy tudnák, miként és anélkül, hogy hozzá nyulnának, egy-egy pohár eltört.

Egy napon, amint az ebédlőben voltak, néma, levert ebéd után, Hermet zajt hallott a mennyezetben és feltekintett. A függő lámpát tartó kapocs vált le s finom porral együtt alázuhanni kezdett a lámpa. Alig volt ideje oda kiáltani a nejének:

— Vigyázz! A lámpa leszakadt!

Mindketten hátráltak a székeket és a fal felé hátráltak. A kis gyermek egy magas széken ült, az ablak közelében, kívül minden veszélyen. A nehéz rézlámpa az asztalra zuhant s összezúzott rajta minden edényt s a robbanás sem okozhatott volna nagyobb zajt a szűk szobában. De a kis gyermek meg sem moccant. Szemei az ablakra szögezve maradtak, melyen át röpködő madarak voltak láthatók.

— Meg sem ijedt! mondta Hermetné.

— Nem, mondta a férje; nem ijedhetett meg.

És ez egyszerű szavakra ugyanaz a megnyilatkozás tört ki a lelkükben.

— Hát te tudad? kérdezte az anya. Oh, barátom, hát tudad?

— És te is! mondta Hermet. Oh, milyen derék asszony vagy! Szegény, szegény feleségem!

Megértették, hogy most már joguk van együtt sírni, és hogy most már szeretni fogják egymást, hosszas közös áldozatok után, mint ahogy még soha nem szerették.

Pierre Mille.

— **A Kossuth-utca megnyitása.** Nagybecskerek város képviselőtestülete tudvalevőleg a Kossuth-utca megnyitására szükséges egyik telekre vonatkozólag a kisajátítási eljárás megindítására engedélyt kért a minisztertől, amit meg is kapott. A kisajátítás ügyében ma a polgármesteri hivatalban dr. Mangold Samu közleg. bizottsági tag elnöklésével értekezlet volt, a melyen részt vettek: dr. Mihálovics Ödön árvaszéki elnök és Faur Kornél műszaki tanácsos, a közleg. bizottság képviselőiben, míg a várost Strossz Béla városi főjegyző és dr. Végh Lajos városi ügyész képviselte. Ugyancsak jelen voltak még az érdekelt felek is. A bizottság a mai értekezleten megállapította a kisajátítási tervezetet.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi Tanítógyűlés” nagyszentmiklósi fiókköre folyó évi november hó 4-én Bogároson tartja meg az évi rendes őszi ülését. Tárgysorozat: 1. Délelőtt 9 órakor szent mise hallgatása. 2. Délelőtt 10 órakor a gyűlés megnyitása. 3. Tudósítók s hitelesítők választása. 4. Előadások: a) „A föld felülete”, gyakorlati előadás, tartja Kovács András Bogárosról. b) „Társadalmi kérdések”. Előadja: Szauer Mátyas Grabóczról. 5. Tagdíjak beszéde. 6. Belügyek. (Főgyeleti átirat stb.) 7. Indítványok. 8. A jövő gyűlés helyének meghatározása. 9. A jövő gyűlés előadójának kijelölése.

— **A városi munkák.** Nagybecskerek város tanácsa, mint minden évben, az idén is pályázatot írt ki a városnál szükséges különféle munkákra. A pályázati határidő szombaton délelőtt lejárt. A beérkezett ajánlatok felett a városi tanács a következőképpen döntött: A lakatos mesterségre vonatkozólag a városi tanács Engel Ádám ajánlatát, a bádigos munkákra vonatkozólag pedig Válik István ajánlatát javasolja elfogadásra. Az épületfa szállítására vonatkozólag Engel Sámuel és Napholz Ágoston cégek nyújtottak be ajánlatokat, amelyek felett azonban csak legközelebb fog dönteni a városi tanács.

— **Hazafias német község.** Torontálujvárról jelentik: Torontálujvár község tiszta németajku képviselőtestülete, melynek tagjai Gravich Jakab bíró, Szeifert Péter földbirtokos, Kamp János fakereskedő, Tengler József vendéglős és buzakereskedő stb. Walzer András községi jegyző indítványára az összes utcák elnevezéséhez a legnagyobb magyar államférfiak, írók és költők neveit használták. A főutca Darányi Ignác nevet nyerte, a többi pedig Deák, Andrássy, Petőfi, Kossuth, Arany, Jókai stb.

— **A kivándorló tragédiája.** Egy Amerikába kivándorolt tordai család tragédiájáról ír tordai tudósítónk. Penák Mihály tordai gazda néhány évvel ezelőtt kivándorolt Amerikába, hogy ott szerencsét próbáljon. Volt itthon vagy husz holdnyi földeskeje, de adósság volt rajta s ezt akarta letörleszteni amerikai munkájával. Egy nagy gyárban dolgozott Penák s jó keresete volt, úgy, hogy tudott hazaküldeni néhány száz koronát. Ez év februárjában felesége is utána ment s ketten dolgoztak a hazai rögért. A sorsuk jól ment, szépen kerestek, mert az asszony kifőzött s így a kettős kereset mellett még jobban gyarapodott a pénzeszközük. Lassan-lassan annyit összeraktak, hogy megelégték az amerikai munkát s elhatározták, hogy még az idén karácsonyra hazajönnék. Boldog tervezettségüknek azonban véget vetett a sors. Penák Mihálynak ugyanis a gyárban elkapta a gép a kezét s három ujját levágta. Hogy hogy nem, vérmérgezést kapott, aminek következtében meghalt. A megfeszített kemény munkának gyümölcseit így aztán már nem élvezheti a szegény Penák Mihály, akinek tragikus sorsa nagy részvétet kelt Tordán s nagy megdöbbenéssel beszélnek a kivándorló szomoru sorsáról.

— **Még mindig szöknek a szerbiai katonák.** A szerbiai „gyöngyöletet” ugylátszik nem igen bírják ki a szerb legények, mert állandóan szökődni kezdnek. Mint Pancsováról jelentik, oda a múlt héten egyszerre két katona is átszökött Szerbiából. Az egyiket Mendics Dobrivójnak, a másikat Garcevic Tamásnak hívják s a pancsovai rendőrség előtt mindegyikük a rosz bánásmódot és a silány élelmezést mondotta szökése okául.

— **Halálos esés a kocsiról.** Mint Pancsováról jelentik, a napokban Todics János ottani gazdaember, Mátyas nevű fiával künn volt a mezőn. Mikor a kocsit jól megrakták kukoricaszárral, mindketten a tetejébe ültek s délután ugy 5 óra tájban hazafelé indultak. A révaújfalvi sorompónál azonban nagy szerencsétlenség történt. Az egyik kerék kiesett, amire a kocsit felfordult, a kocsit tetejéről az öreg 73 éves ember leesett és oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még aznap meghalt. A funak, ki nyugodtan aludt a kocsit tetején, semmi baja sem történt.

— **Országos vásár.** Melencze község előljárósága átiratban értesíti Nagybecskerek város közönségét, hogy Melenczén a legközelebbi országos vásárt f. évi november hó 6. és 7-én tartják meg. A vásárra szabályszerű járattal véssmentes területről mindenféle állat felhajtása meg van engedve.

Színház, irodalom.

* **Tihanyi vendéjátéka.** Tihanyi Miklós második vendéjátéka szombaton a „Sabinnők elrablása”-ban még zajosabb siker mellett folyt le. Schönthannak még ma is frissen ható régi vigjátékában Rettegi Fridolint játszotta Tihanyi kacagató humora mellett művészi mélységgel illusztrálta a vándorló szintársulatok nehéz küzdelmeit, a melyek, sajnos, nagyrésztben ma is olyanok, mint Schönthann darabjának az idejében. Kitérő alakításáért zajosan ünnepelte a közönség egész este Tihanyit, aki mindenképpen rá is szolgált erre az cvációra. De jó volt az egész előadás is s a többi szereplők: Turai Antal, Niczkyné, a Hevesi testvérek, Solymosi, Haraszti, Nagy Pál és Gózon Béla egyaránt megérdemlik a díszeteket. A színház ezuttal is zsufolva volt s pompásan mulatott az előadásán.

* **A vasárnapi előadások.** Vasárnap ismét zsufolt ház előtt két mozgalmas, színes előadás volt a színházban. Délután Jarno kedves muzsikájú operettje, „Az erdőszelvény” ment Kaposi Józseffel a címszerepben, aki ezuttal is nagy gyönyörűséget szerzett remek énekével és temperamentumos játékával a közönségnek.

Este Caryl és Moncton táncos operettje, „A kis szökevény” került színre s a sok tarka bolondság, tánc most sem tévesztette el a hatását. A szereplők: Turai, H. Lévai Berta, Mezei Margit, Remete Géza, Solymosi Sándor, Ladiszlai, Haraszti Vilma, Iván Sándor s a többiek is mind jól játszottak s kellemes estét nyújtottak a közönségnek.

* **A Swárdström-hangverseny.** A nagybecskereki filharmonikusok Swárdström-hangversenye iránt városszerte nagy az érdeklődés, bizonyíték az, hogy a közönség már eddig is 1000 koronán felül jegyzett előhangverseny-jegyeket, ami által most már a siker anyagi része teljesen biztosítva van. Itt említjük meg, hogy a hangverseny ideje körül némi változás történt, amennyiben Swárdström Valborga nem november 20-án, hanem már november hó 5-én este tartja meg hangversenyt a városi színházban. A művésznőt Tarnay Alajos kirneves zongoraművész fogja kísérni s azonkívül önálló számot is elő fog adni. A hangverseny rendezősége ezúton kéri fel a jegyek előjegyzőit, hogy hangverseny-jegyeiket folyó hó 26-tól kezdődőleg legközelebb november hó 1-ig a Mangold-féle könyvkereskedésben váltsák ki.

* **Színészet Nagyszentmiklóson.** Mint Nagyszentmiklósról jelentik, Miklósy Gábor színgazgató engedélyt nyert arra, hogy két hónapig színelőadásokat tarthasson Nagyszentmiklóson. Miklósy előadásait november 16-ikán kezdi meg s január 16-ig marad Szentmiklóson.

* **Chlopytól Bokányiig** cím alatt 247 lapra terjedő politikai irat jelent meg Szegeden a Dugonics-nyomda r. t. kiadásában Balassa Ármin dr. ügyvéd, a „Szeged és Vidéke” jeles főszerkesztője tollából, aki e kötetet „politikai eszmefördeknek” nevezi. A könyv a szerzőnek Szegeden megjelent vezércikkeit összegyűjtve tartalmazza. Szerzőjük ott Bánffy politikájának egyik oszlopos embere volt és a cikkek 1903. július 2-án kezdődnek s ez évi augusztus 22-én jelent meg a hat évi históriát jellemző cikkek utolsója.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, okt. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A válságban bizonyosság ma sincs. A kombinációk tömegében az egyetlen tény az, hogy szerdán minisztertanács lesz, a melyen a kormány tagjai összegezik a koalíció fentartása érdekében folytatott kísérletek eredményét.

A szerdai minisztertanács.

Budapest, okt. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai világ érdeklődése a szerdán megtartandó minisztertanács körül összpontosul. Ezen a minisztertanácsra összegezik a kormány tagjai a koalíció fentartása érdekében folytatott

ARATÓGÉPTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy

Mc Cormick Harvesting Maschine Company
Chicagai Aratógépgyár

engedve a Torontálmegyei gazdasági egyesület kívánságának, kizárólagos vezérképviselétét Torontálmegye egész területére reám ruházta. Az ilyformán nyert új területen kiküldött szerelőm által a tél folyamán teljesen ingyen és költségmentesen Mc Cormick gyártmányu aratógépeken, bárhol is szereztettek azok eddig be, következőket végeztetem:

1. A gépek felülvizsgálatát és javítását, melynél a tulajdonos csakis az igazgatóság által kiadott tartalékrész-árjegyzékben szigoruan megszabott árak szerint fizeti a szükséges alkatrészeket.

2. Ha alkatrészek a javításhoz szükségeltetnek, a szerelő első útja alkalmával azokat feljegyzi és másodszor is teljesen ingyen küldöm ki a javítás végzésére.

3. Tanfolyamok tartása által kioktatom az aratógépek kezelésével megbízandó embereket, ha arra bármily oldalról fel leszek szólítva.

Ha szerelőm felülvizsgálat alkalmával a gépek hanyag kezelését avagy elraktározását észleli, ugy köteles azt nekem jelenteni; az ily szerelői jelentés másolatát a géptulajdonosnak megküldöm.

Kérem ennélfogva azon t. géptulajdonosokat új területemről, kik Mc CORMICK aratógéppel bírnak, hogy egyszerű levelező-lapon nekem azt jelentsék, hogy azokat lajstromomba felvehessem.

Egyben bátor vagyok még a t. c. gazdaközönseget figyelmeztetni, hogy ügynőkök, ismerve rendszeremet, magukat szerelőmnek kiadva, javítás ürügye alatt jelentkeznek rendelések gyűjtésére, kérem az ily egyénekkal, kik a gazdához címzett és általam aláírt levéllel magukat nem igazolják, szóba nem állani.

A midőn még vállalatomat a t. gazdák nagybecsü figyelmébe ajánlom, kérem szíves támogatásukat.

Teljes tisztelettel

Braun Armin

Mc. Cormick és Hofherr és Schrantz vezérképviselője

Nagybecskerek.

953-3.1